

Bas van Haren

Met slimme en doordachte aanpak kunnen gemeenten ravijnjaar het hoofd bieden

2026, het jaar van de voorgenomen bezuinigingen van het Rijk, staat inmiddels bekend als het 'ravijnjaar' voor gemeenten. De forse korting op de rijksmiddelen zorgt ervoor dat gemeentes – soms moeilijke – keuzes moeten maken. Adviseur Joris van der Cammen en projectmanager Bas van Haren van KYBYS kunnen zich voorstellen dat investeringen in de gemeentelijke sportsector hierdoor onder druk komen te staan. Ze zijn er echter van overtuigd dat er met een slimme en doordachte aanpak oplossingen te vinden zijn om de nog wel beschikbare budgetten optimaal te benutten.

Auteur: Wijnand Meijboom

De Rijksbijdrage aan gemeenten daalt in 2026 van 137 naar 47 euro per inwoner. De plannen van het nieuwe kabinet Schoof beloven ook weinig goeds voor de sportsector. 'Wij hopen dat sport niet de sluitpost wordt op gemeente-

lijke begrotingen. Een deel van de pijn is weliswaar een jaar naar voren gehaald, waardoor er in 2025 al minder geld van het Rijk beschikbaar is, maar de grote klap lijkt nog steeds in 2026 te komen. In dat jaar krijgen gemeenten in totaal

Joris van der Cammen

maar liefst 3 miljard euro minder van het Rijk.' Gemeenten bepalen uiteindelijk zelf hoe ze het geld besteden. Maar omdat er geen wettelijke basis is die de overheid verplicht om sport als publieke basisvoorziening te faciliteren, ligt hier een risico voor de sportsector, volgens de twee collega's, die de sport juist willen stimuleren. 'Gelukkig zien we dat sport en bewegen een steeds belangrijkere rol krijgen in onze maatschappij. Gemeenten gaan hier dan ook niet zomaar aan voorbij. Sport heeft een belangrijke maatschappelijke toegevoegde waarde. Denk aan bevordering van de sociale cohesie en het welzijn van inwoners en de verlaging van zorgkosten. We moeten voorkomen dat sportdeelname afneemt doordat er minder toekomstbestendige voorzieningen zijn. Ook moet sport betaalbaar blijven voor iedereen.'

‘We moeten voorkomen dat sportdeelname afneemt door minder toekomstbestendige voorzieningen’

toegevoegde waarde. Zeker als het sportstimuleringsbeleid gekoppeld wordt aan de aanwezige accommodaties en de inrichting van de openbare ruimte. Dan weet een gemeente welke stappen er gezet moeten worden.’ Nijmegen is volgens Van Haren een mooi voorbeeld van een gemeente die een duidelijk visie heeft, zoals is vastgelegd in de sport- en beweegnota. Zo is er in deze gemeente een afwegingskader voetbal opgesteld, waarin gedegen afwegingen worden gemaakt over het aanleggen van kunstgrasvoetbalvelden. Hierbij is zeer relevant of een dergelijke aanleg bijdraagt aan vergroting van de sportdeelname. Van der Cammen: ‘Heldere kaders bieden de mogelijkheid om slimme en onderbouwde keuzes te maken, die aan alle betrokkenen goed zijn uit te leggen.’

Regionale benadering

‘Het blijft lastig, maar het is juist de uitdaging om slim om te gaan met de beschikbare gelden’, vinden Van Haren en Van der Cammen. ‘Je kunt dan ook denken aan een meer regionale aanpak voor een aantal sporten. Bij het inrichten van het sportlandschap is het verstandig om ook te kijken naar het aanbod buiten de eigen gemeentegrenzen. Er is niet in elke gemeente voor elke sport een accommodatie nodig of zelfs gewenst. Inzicht in de capaciteitsbehoefte is cruciaal. In de gehandicaptensport is al jaren sprake van een regionale benadering; dat heeft veel mooie resultaten opgeleverd. Ook het meer multifunctioneel inzetten van accommodaties heeft zijn succes al bewezen. Samen sta je sterker.’

Ook op andere vlakken is nog winst te behalen, menen beide mannen. Van Haren: ‘Ik hou mij ook veel bezig met de inrichting van de openbare ruimte. Daar wordt veel in geïnvesteerd. Maar een beweegvriendelijke omgeving wordt niet altijd meegenomen bij het ontwerpen van die openbare ruimte. Hier liggen mooie koppelkansen. Er ligt een uitdaging om op het juiste moment met de juiste mensen om de tafel te

gaan. Ook hier is een efficiëncyslag te maken door op tijd de koppen bij elkaar te steken. Een klein voorbeeld: als een wandelpad iets anders wordt aangelegd, nodigt het eerder uit om een rondje hard te lopen. Zo zijn er meer voorbeelden te bedenken van een beter doordachte inrichting van de openbare ruimte die zorgt voor meer sportende, bewegende en spelende inwoners.’

Een toekomstbestendige financiering van de sport kan ook bereikt worden door meer multifunctionele sportparken aan te leggen, waarin het clubgebouw niet alleen door de sporters van een vereniging wordt gebruikt, maar in principe elke dag in gebruik is. Bijvoorbeeld door er buitenschoolse opvang onder te brengen. Van der Cammen: ‘In Noordwijk is een mooi voorbeeld te vinden. De afdelingen sport en onderwijs zijn daar nauw betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw sportpark. Door vanuit de verschillende beleidsdomeinen budgetten beschikbaar te stellen, is de gemeente tot een sluitende begroting gekomen. Ook het sportpark van EGS’20 in Escharen is een voorbeeld van verregaande samenwerking. Er is daar zelfs een beheerstichting aangesteld, die het beheer en onderhoud verzorgt en onder andere ook de kantine-inkomsten netjes verdeelt over de diverse clubs.’

Het Rijk verdeelt al jaren geld over de Nederlandse gemeenten. Gemeenten werken keihard om in deze tijd de begroting rond te krijgen én hun maatschappelijke doelstellingen overeind te houden. Een goed advies en inzicht kunnen helpen om met minder toch meer te bereiken. KYBYS steekt graag de helpende hand toe. ‘Een goed advies kost niets. Het levert namelijk veel op’, zegt Van Haren tot besluit.

Combineren

Van der Cammen en Van Haren merken in de dagelijkse praktijk dat een deel van de (veelal kleinere) gemeenten een afwachtende houding aanneemt. Ze wachten met investeringen in hun sportaccommodaties of met groot onderhoud, omdat onduidelijk is hoeveel geld er uiteindelijk beschikbaar zal zijn. Een bijkomend nadeel van het uitstellen van toekomstbestendige investeringen kan volgens Van Haren zijn dat een gemeente op langere termijn juist grotere uitgaven moet doen. ‘Daarom is de blik op de middellange en lange termijn nu cruciaal. Dat geldt ook voor het juiste advies en de inzet van mensen.’ Van der Cammen benadrukt dat gemeenten hun meerjarenbegroting sport op orde moeten hebben om dit probleem te kunnen tackelen. ‘Door inzichtelijk te maken wat er moet gebeuren met de sportaccommodaties in jouw gemeente, kun je nagaan hoe je nog slimmer en efficiënter kunt omgaan met het beschikbare budget. Denk bijvoorbeeld aan het combineren van werkzaamheden.’

Duidelijke visie

De KYBYS-collega’s pleiten ervoor dat gemeenten werken vanuit een duidelijke visie. ‘Dat heeft volgens ons een belangrijke

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!